

Záznam

ze zasedání 173. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR,
konané dne 4. prosince 2023 na Úřadu vlády

Program:

1. **Kontrola plnění závěrů z předchozích plenárních schůzí**
2. **Body k projednání**
 - 2.1 **Změna ve vedení Pracovního týmu RHSD ČR pro veřejnou správu a veřejné služby**
 - 2.2 **Společný záměr podpory dalšího profesního vzdělávání jako integrální součásti celoživotního učení**
 - 2.3 **Nastavení valorizačního mechanismu minimální mzdy**
 - 2.4 **Situace ve zdravotnictví – bod neprojednáván**
 - 2.5 **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy**
 - 2.6 **Strategické investice a prorůstová opatření – bod stažen**
 - 2.7 **Stav implementace programů fondů EU a zapojení sociálních partnerů do přípravy programového období 2028+**
3. **Body pro informaci**
 - 3.1 **Informace o postupu prací na důchodové reformě**
 - 3.2 **Přehled přípravy dopravních staveb s plánovaným zahájením v nejbližších letech a stavebními náklady nad 300 mil. Kč**
4. **Různé**

Příloha:

- Stanovisko KZPS ČR

Průběh jednání

Jednání zahájil a řídil **místopředseda vlády, ministr práce a sociálních věcí a místopředseda RHSD ČR Ing. Marian Jurečka (dále jen „předsedající“)**, který přivítal účastníky a seznámil je s výsledky jednání Předsednictva RHSD ČR, jež rozhodlo o stažení bodu 2.6 „*Strategické investice a prorůstová opatření*“ z programu plenární schůze a projednání bodu 2.4 „*Situace ve zdravotnictví*“ až v návaznosti na skončení samostatného jednání ministra zdravotnictví s odborovou delegací. Zároveň omluvil neúčast předsedy vlády a předsedy RHSD ČR v úvodní části plenární schůze z důvodu jeho pracovní cesty do Rakouska.

Vzhledem k nadcházejícímu skončení funkčního období poděkoval předsedající jménem celé Plenární schůze RHSD ČR **prezidentu KZPS ČR Janu Wiesnerovi** za dlouholetou činnost a osobní nasazení v rámci tripartity a práci odvedenou ve prospěch podnikatelského prostředí.

Bod 1 Kontrola plnění závěrů z předchozích plenárních schůzí

Předsedající konstatoval, že závěry předchozích plenárních schůzí vztahující se k dnešnímu jednání byly splněny.

Předseda ČMKOS Josef Středula v této souvislosti připomněl, že Pracovní tým RHSD ČR pro daně a pojištění je stále nefunkční a sociální partneři nadále trvají na obnovení jeho činnosti.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí plnění závěrů obsažené v předloženém materiálu a souhlasí s navrženými posuny termínů.

Bod 2.1 Změna ve vedení Pracovního týmu RHSD ČR pro veřejnou správu a veřejné služby

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR:

- odvolává z funkce vedoucího Pracovního týmu RHSD ČR pro veřejnou správu a veřejné služby Ing. Mgr. Davida Slámu, ředitele Odboru strategického rozvoje a koordinace veřejné správy Ministerstva vnitra;
- jmenuje do funkce vedoucího Pracovního týmu RHSD ČR pro veřejnou správu a veřejné služby Mgr. Jiřího Koubka, DiS., vrchního ředitele Sekce veřejné správy Ministerstva vnitra.

Bod 2.2 Společný záměr podpory dalšího profesního vzdělávání jako integrální součásti celoživotního učení

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy doc. PhDr. Mikuláš Bek, Ph.D. ocenil diskusi se sociálními partnery nad zakotvením celoživotního profesního vzdělávání a o dalších souvisejících tématech a představil poslední koncepční otázku, jež zůstává k rozhodnutí a jež se týká zakotvení modelu podpory dalšího profesního vzdělávání z hlediska jeho koordinace.

Prezident SP ČR Mgr. Jan Rafaj, MBA zdůraznil, že bez uceleného systému rekvalifikací zaměstnanců a dalšího profesního vzdělávání není možné zlepšit fungování trhu práce a zvýšení konkurenceschopnosti nejen české, ale i evropské ekonomiky, a podpořil zvolit model koordinace prostřednictvím fondu, který by mohl být dlouhodobým nástrojem umožňujícím průběžné využívání finančních prostředků. Sociální partneři jsou nicméně otevřeni další diskusi s cílem nalezení kompromisního řešení.

Prezident KZPS ČR Jan Wiesner doporučil větší zapojení sektorových rad, jež mají rozsáhlé zkušenosti s fungováním trhu práce, a podpořil snahu o dosažení kompromisu mezi stanovisky sociálních partnerů a vlády. Princip řešení je přitom třeba nalézt neprodleně.

Předseda ČMKOS Josef Středula připomněl, že cílem společného úsilí je dosáhnout zlepšení v tuto chvíli ne zcela efektivního fungování procesu přípravy na výkon dalšího povolání s větší participací a rovněž zodpovědností sociálních partnerů. Je přitom patrná inspirace modelem využívaným ve skandinávských zemích. Proto by měl stát využít nabídky sociálních partnerů a zapojit je více do procesu rozvoje dalšího profesního vzdělávání, což může přinést řadu pozitivních efektů. Sociální partneři jsou však připraveni k další diskusi, jak zlepšit fungování systému a nalézt pozitivní řešení.

Prezident HK ČR Mgr. Zdeněk Zajíček upozornil na výjimečnost situace, kdy panuje shoda mezi sociálními partnery, že je v této oblasti zapotřebí učinit krok kupředu, a prostřednictvím návrhu na vytvoření fondu dalšího profesního vzdělávání byl vyslán jasný signál o snaze sociálních partnerů zapojit se do rozhodování o dalším směřování trhu práce. Inspirací přitom byly jiné již existující obdobné struktury. Společný návrh může být modifikován, mělo by však být sociálním partnerům umožněno převzít větší díl odpovědnosti.

Ministr financí Ing. Zbyněk Stanjura upozornil na značné nevýhody navrženého řešení prostřednictvím fondu, jenž by představoval další institut fungující dle rozpočtových pravidel s robustní strukturou a minimálním vlivem státu na jeho fungování. Takto zvolené řešení by v konečném důsledku nemuselo přinést požadovaný efekt. Rovněž legislativní ukotvení je vzhledem k druhé polovině funkčního období vlády obtížné. Proto podporuje spíše využití stávajících tripartitních struktur, je však připraven diskutovat o efektivitě takového řešení.

Prezident HK ČR Mgr. Zdeněk Zajíček upřesnil, že návrh partnerů nesouvisí s financováním a navyšováním objemu finančních prostředků, ale s jiným způsobem řízení. Všechny činnosti nemusí vykonávat přímo stát, ale je možné je delegovat na jiné subjekty.

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy doc. PhDr. Mikuláš Bek, Ph.D. navrhl pokračovat v debatě o institucionalizaci systému dalšího profesního vzdělávání na jednání Pracovního týmu

RHSD ČR pro vzdělávání a lidské zdroje tak, aby bylo možné definovat funkce, jež by měl koordinační orgán mít.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál a ukládá Pracovnímu týmu RHSD ČR pro vzdělávání a lidské zdroje pokračovat v diskusi o navržených variantách koordinace systému dalšího profesního vzdělávání s tím, že na příští plenární schůzi RHSD ČR bude předložena informace o výsledku jednání.

Bod 2.5 Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy doc. PhDr. Mikuláš Bek, Ph.D. představil předložený dokument, jehož zásadní část obsahuje nastavení proporcí vzdělávací soustavy. Oproti předchozím verzím materiálu je nyní umožněn přesun ve prospěch všeobecných, zejména lycejních oborů, s tím, že regionální rozdíly v poptávce po tomto typu vzdělání by se měly odrazit v převzetí větší míry zodpovědnosti za modelaci oblasti vzdělávání v jednotlivých regionech ze strany krajů. Tento krok je veden snahou o větší zohlednění regionálních specifik.

Předseda Českomoravského odborového svazu pracovníků školství Mgr. František Dobšík uvedl, že přesun zodpovědnosti na regionální úroveň by měl fungovat na tripartitní bázi, proto lze o něm uvažovat tam, kde dobře fungují krajské tripartity. Citlivým tématem je pak převod nepedagogických zaměstnanců ve školství pod zřizovatele škol, což by mohlo mít negativní vliv na jejich odměňování.

Prezident KZPS ČR Jan Wiesner požádal o dodatečné projednání připomínek uplatněných KZPS ČR a podpořil snahu o širší zapojení krajských tripartit a v této souvislosti i o podporu sociálních partnerů dialogu na regionální úrovni.

Prezident HK ČR Mgr. Zdeněk Zajíček vyjádřil naději, že v krátké době bude připraven a předložen návrh zákona o duálním vzdělávání, jež by vhodně doplňoval Strategii 2030+, a více zapojil do vzdělávacího procesu zaměstnavatele.

Prezident SP ČR Mgr. Jan Rafaj, MBA doplnil, že návrh legislativy k duálnímu vzdělávání vznikl již v minulém volebním období a jeho prosazení je jen otázkou politické vůle.

Rovněž **viceprezident KZPS ČR Mgr. Martin Pýcha** potvrdil zájem o duální vzdělávání ze strany zaměstnavatelů nejen v průmyslu, ale i zemědělství.

Předseda ČMKOS Josef Středula upozornil na silný motivační prvek, jímž je v mnoha zemích s duálním systémem vzdělávání uzavření pracovní smlouvy studenta s konkrétním zaměstnavatelem a stanovení odměny, jež je vyšší, než minimální mzda.

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy doc. PhDr. Mikuláš Bek, Ph.D. reagoval na přednesené podněty a připomínky a zdůraznil, že o možném převodu nepedagogických pracovníků je vedena otevřená debata se všemi dotčenými subjekty s tím, že jde o převod financování a nikoliv samotných zaměstnanců, který by byl realizován jen za splnění předem stanovených podmínek a jen pokud by nedošlo k ohrožení fungování zajišťovaných služeb.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál.

Řízení plenární schůze převzal **předseda vlády a předseda RHSD ČR prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.** (dále jen „předsedající“).

Bod 2.3 Nastavení valorizačního mechanismu minimální mzdy

Místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí Ing. Marian Jurečka uvedl, že aplikace pravidelného valorizačního mechanismu minimální mzdy vychází s implementace evropské legislativy. Z jednání se zástupci sociálních partnerů vplynuly dvě základní varianty představující cíl poměru 45 nebo 50 % výše minimální mzdy ku mzdě průměrné. V provedeném meziresortním

připomínkovém řízení získala větší podporu varianta stanovující výši minimální mzdy v relaci 45 % mzdy průměrné se zachováním čtyř stupňů nejnižších zaručených mezd. Od toho se odvíjí i návrh na zvýšení minimální mzdy od 1. ledna 2024 o 1.600 Kč na 18.900 Kč. Stanoviska obou stran sociálního dialogu se v tomto tématu bohužel nepodařilo přiblížit.

Prezident SP ČR Mgr. Jan Rafaj, MBA připomněl, že v českém právním řádu není nastaven koncept vyjednávání sociálních parterů o minimální mzdě, nýbrž mechanismus stanovení minimální mzdy na základě rozhodnutí vlády. Nicméně zaměstnavatelé dlouhodobě navrhují, aby minimální mzda rostla tempem vycházejícím z kolektivního vyjednávání ve firmách, což by v tuto chvíli představovalo nárůst o 6 %, tedy o 1.000 Kč. V kontextu směrnice o předvídání minimálních mezd podporuje SP ČR variantu 45 % výše minimální mzdy ku mzdě průměrné a oddělení institutu minimální mzdy od mezd zaručených, tak, aby nedocházelo k zásahům do kolektivního vyjednávání.

Prezident KZPS ČR Jan Wiesner zdůraznil, že stanovisko KZPS ČR, jež vychází z aktuálních predikcí ekonomického vývoje, zůstává neměnné, tedy 45 %, ale v horizontu sedmi let. Přetrvává rovněž požadavek na zrušení institutu zaručených mezd s tím, že v případě jejich zrušení lze vést debatu i o vyšší úrovni mzdy minimální. V každém případě je však třeba respektovat dotační podmínky pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Viceprezident KZPS ČR Ing. Leo Doseděl podpořil oddělení valorizace minimální mzdy pro rok 2024 od navrhovaného valorizačního mechanismu zejména s ohledem na značné dopady, jež bude mít na firmy přijatý konsolidační balíček. Ve chvíli, kdy bude známa výše minimální mzdy pro příští rok, je třeba neprodleně zahájit diskusi o výši příspěvku na zaměstnávání osob se zdravotním postižením s cílem jeho dostatečného zvýšení.

Předseda ČMKOS Josef Středula upozornil, že prosperity nelze dosáhnout poklesem kupní síly minimální mzdy, přičemž odbory navrhované zvýšení na 19.500 Kč znamená již tak kompromis dostatečně nereflektující kumulovanou inflaci za poslední roky a minimální mzda nadále zůstane pod úrovní příjmové chudoby. Pokud jde o diskutovaný valorizační mechanismus, navrhuje ČMKOS dosažení 50 % úrovně minimální mzdy již v horizontu čtyř let se zachováním institutu zaručených mezd, o jejichž podmínkách lze dále diskutovat.

Předseda ASO Bohumír Dufek připomněl, že na tempu růstu minimální mzdy se se zaměstnavateli nepodařilo nikdy dohodnout, ačkoliv v některých letech produktivita práce vysoce převýšila růst minimální mzdy. V tuto chvíli dostatečně nefunguje ani kolektivní vyjednávání a mnoho firem nereaguje na návrhy kolektivních smluv, proto není možné odvíjet výši minimální mzdy od výsledků kolektivního vyjednávání.

Viceprezident KZPS ČR Mgr. Martin Pýcha v rámci diskuse o zaručených mzdách zdůraznil, že stát by neměl určovat mzdy v komerční sféře, k čemuž prostřednictvím zaručených mezd dochází. Není rovněž možné upravovat mzdové podmínky ve všech sektorech hospodářství bez zohlednění specifické situace každého z nich.

Prezident HK ČR Mgr. Zdeněk Zajíček seznámil s průzkumem realizovaným mezi podnikateli, z nichž 60 % připravuje zvýšení mezd v příštím roce v rozmezí 5 – 8 %. Vzhledem k výsledkům tohoto průzkumu a predikované inflaci lze očekávat růst reálných mezd v příštím roce a tím i zvýšení kupní síly obyvatel. Zatímco minimální mzda je předmětem vyjednávání, lze mzdu zaručenou považovat za přežitek a o mzdovém vývoji by mělo být rozhodováno diferencovaně ve vazbě na aktuální podmínky v konkrétním odvětví. Nefunguje ani systém stanovení zprostředkovatele a rozhodce ministerstvem při nedosažení dohody.

Ministr financí Ing. Zbyněk Stanjura vyjádřil podporu návrhu na zrušení zaručených mezd, jež kromě Slovenska nejsou v takovém rozsahu v žádné další zemi EU, a připomněl, že zvýšení minimální mzdy má vliv na růst všech mezd. Trvání na institutu zaručených mezd v podstatě znamená nedůvěru k výsledkům kolektivního vyjednávání na úrovni jednotlivých firem.

Předseda Odborového svazu dopravy Luboš Pomajbík upozornil na výhody zaručených mezd jako minima v odměňování a prostředku pro zajištění financování firem fungujících v rámci závazku veřejné služby například v sektoru dopravy. V případě zrušení zaručených mezd by došlo ke značnému tlaku na tyto firmy, jež se již nyní potýkají se značným nedostatkem zaměstnanců. Systém nejnižších zaručených mezd rovněž v oblasti důstojného odměňování nahrazuje kolektivní vyjednávání tam, kde dostatečně nefunguje.

Předseda ČMKOS Josef Středula upřesnil, že zaručené mzdy v podstatě existují i v Německu, kde jsou pro různé profese stanoveny různé úrovně minimální mzdy. Připomněl rovněž, že řada ekonomicky méně výkonných zemí EU má nižší minimální mzdu, než je v ČR, ať již v nominálním vyjádření, či v poměru k průměrné mzdě. Nedostatečné zvyšování mzdové úrovně nebo případně její snižování komplikuje konvergenci české ekonomiky s ekonomikami západních zemí.

Prezident SP ČR Mgr. Jan Rafaj, MBA připomněl, že navázání smluv o kompenzacích za služby poskytované v závazku veřejné služby na zaručené mzdy je dáno historicky a v případě stagnace zaručených mezd představuje značné riziko. Přitom možnost odvození této kompenzace od tempa růstu minimální mzdy a tím i od mzdy průměrné nabízí obdobné možnosti bez nutnosti trvat na institutu zaručených mezd. Zopakoval, že v případě zrušení zaručených mezd jsou zaměstnavatelé připraveni zrychlit růst mezd v závislosti na výsledcích vyjednávání ve firmách.

Prezident KZPS ČR Jan Wiesner zdůraznil, že férové odměňování zaměstnanců je i v zájmu všech zaměstnavatelů z důvodu nutnosti zajištění kvalitní a kvalifikované pracovní síly, zvláště v současné situaci prakticky nulové nezaměstnanosti.

Ministr financí Ing. Zbyněk Stanjura uvedl, že krajům jako objednatelům dopravy v závazku veřejné služby nic nebrání dohodnout mzdy vyšší, než je mzda zaručená. Případná úprava tohoto systému je pak na vyjednávání s Asociací krajů.

Místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí Ing. Marian Jurečka vyjádřil připravenost na přenesení větší míry zodpovědnosti v této oblasti na sociální partnery a širší využití možností, jež nabízí kolektivní vyjednávání. Závěrem připomněl, že navrhovaná výše minimální mzdy je v procentuálním vyjádření k průměrné mzdě vyšší, než tomu bylo v minulosti.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR konstatuje, že ve věci zvýšení minimální mzdy a nastavení konkrétních parametrů valorizačního mechanismu jejího zvyšování nedošlo mezi sociálními partnery ke shodě a rozhodnutí bude učiněno vládou.

Bod 2.7 Stav implementace programů fondů EU a zapojení sociálních partnerů do přípravy programového období 2028+

Náměstek ministra pro místní rozvoj Ing. Lukáš Černoorský informoval o stavu čerpání prostředků v období do roku 2020, kde se ČR drží na předních příčkách v rámci EU, klíčová pro úspěšné dokončení čerpání však bude první polovina příštího roku. V aktuálním programovém období prozatím ČR využívá evropské prostředky rychleji, než tomu bylo v období předchozím. Pro následující období po roce 2028 bude nezbytné se i ve spolupráci se sociálními partnery připravit na menší objem prostředků vyčleněných na politiku soudržnosti.

Prezident SP ČR Mgr. Jan Rafaj, MBA ocenil zrychlení čerpání, upozornil však na dílčí nedostatky a rizika čerpání v některých operačních programech, zejména v Operačním programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost, Operačním programu Životní prostředí a v Integrovaném regionálním operačním programu. V budoucím programovém období je třeba čerpání prostředků více navázat na strategické investice.

Ředitel Sekce hospodářské politiky SP ČR Ing. Bohuslav Čížek, Ph.D., MBA blíže specifikoval problémy, jež zaměstnavatelé spatřují v Operačním programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost, konkrétně v programu Aplikace, který je určen na realizaci průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje. Při několika stovkách žádostí bylo dosud ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu vydáno jediné rozhodnutí. Další výzva by tak neměla být vyhlášována, dokud nebudou podmínky tohoto programu upraveny.

Prezident HK ČR Mgr. Zdeněk Zajíček požádal pro případ možné realokace prostředků již v tomto programovém období jejich přednostní využití pro strategické investice a pro programy Národní rozvojové banky.

Předseda ČMKOS Josef Středula upozornil, že kromě kvantitativních údajů jsou důležité i údaje kvalitativní informující o konkrétním efektu vynaložených finančních prostředků pro konkrétní firmy, odvětví, či region. V rámci přípravy nového programového období 2028+ požádal o větší zapojení sociálních a hospodářských partnerů a upozornil, že s jeho nastavením souvisí i diskuse o hospodářské politice ČR.

Náměstek ministra pro místní rozvoj Ing. Lukáš Černožský zdůraznil, že k evaluaci programů dochází zpětně aktuálně u programů programového období 2014 – 2020 s tím, že výsledky evaluace se promítají do nastavení budoucích programů.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál.

Bod 4 Různé

Ministr financí Ing. Zbyněk Stanjura info k situaci v liberty ostrava, byl v úterý 28. 11. na předsednictvu krajské trip v ostravě. Problém je, že skutečnou ekonomickou situaci liberty nikdo nezná, ta je skryta v situaci celé skupiny. Stát má omezené možnosti, vláda se dohodla, že v tuto chvíli nebude iniciovat insolvenční. Bude problém podnik znovu uvést do provozuschopného stavu. Problémy i Vítkovice Steel, podezření na ruského vlastníka, ale jde v zásadě o zdravý podnik.

Středula upozornil, že na počátku transakce na to odbory upozorňovaly, byly proti tomu protesty, problémem byl i prodej fabriky bez energetiky. Firma je velká a dopad jejího případného pádu je nepředstavitelný.

Řurčo je v tomto shoda mezi ním a MF. Potvrdil špatné zkušenosti s indickým kapitálem Rafaj problémem je neexistence strategického vlastníka u obou společností. Ať už to bude kdokoli, musí mít strategickou vizi dalšího rozvoje. Požádal vládu, aby vznikla pracovní skupina dalšího vývoje po technické stránce, abychom byli strategicky připraveni.

Muřický informoval o jednáních ministra s odboráři a vyjádřil připravenost ministra sejít se s managementem.

Středula měla by se dozvědět i EK, co způsobila přes varování z české strany.

Po projednání všech bodů programu 173. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR poděkoval předsedající účastníkům Plenární schůze a její zasedání ukončil.

Zpracoval:

Mgr. David Kadečka

výkonný sekretář RHSD ČR